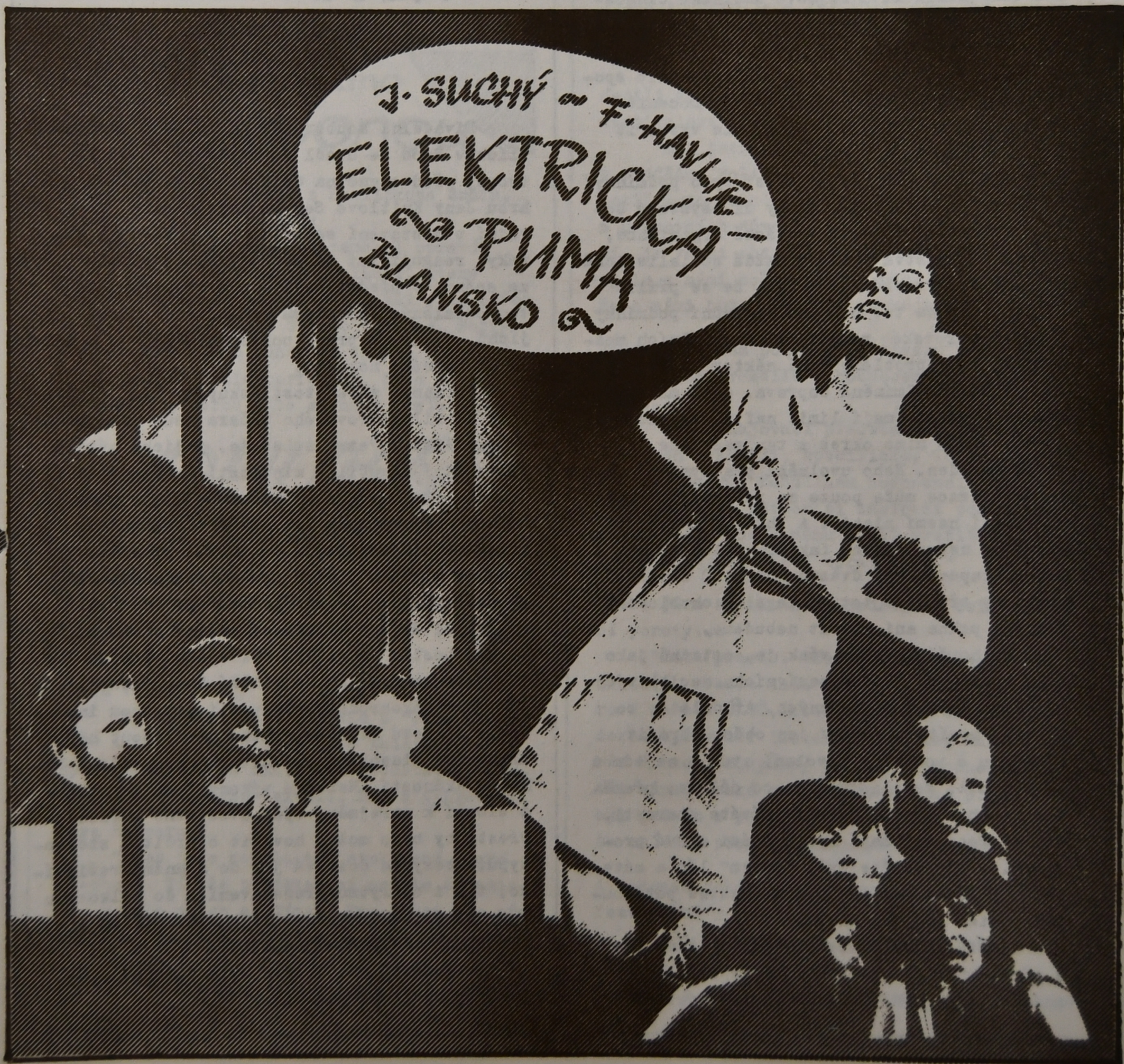

ÚPICE '84

festivalový zpravodaj
22. května číslo 4

SLOVO DNE

Alena Kármíková, Vladimír Hetflejš

Podnět k dnešnímu zamyšlení nám dal povzdech jednoho z hostů festivalu: "Víte, my vlastně víc řešíme organizační problémy, než hrajeme divadlo. Nevěříte? Jak zaplatit profesionální spolupráci, jak se uvolnit na zkoušku, jak zajistit dopravu, jak uhradit cestovné, kde sehnat materiál na scénu, jak..."

Není právě tohle problém téměř každého, kdo se intenzivněji věnuje zájmové činnosti? Schválně nemluvím o zájmové umělecké činnosti, neboť se to týká i sportovců, filatelistů nebo třeba filmařů.

Často slyšíme, že je třeba docenit společenský význam zájmové činnosti. Docenit však neznamená udělit diplom, ale vytvořit základní podmínky k práci.

Kdo má povinnost vytvářet tyto podmínky? Kulturní zařízení ROH, kluby či osvětové besedy národních výborů, svazácké organizace, závody i družstva - téměř každá socialistická organizace. Problém je v tom, že se příliš liší názory na to, co jsou základní podmínky, že jsou obrovské rozdíly v materiálních možnostech a že problémy činí některé předpisy.

Příklad? Zmíněná doprava. ČSAD má limit zájezdů, závody mají limit nafty, ten nemůže uvolnit auto mimo okres a ten zas může jen ve všední den. Nebo uvolnění pracovníka. Jedna organizace může pouze za refundaci, druhá refundaci nesmí platit. A shánění materiálu? Prodejna nesmí dát na fakturu, klub nesmí hotově kupovat nad dvěstě korun. O službách, které by třeba zajistily legální ohoblování jednoho prkna ani mluvit nebudeme.

Nejhorší problém však je, ostatně jako vždy, v lidech. V těch pasívních, necitlivých, alibistických a ustrašených. Ať děláte, co děláte, musíte se přece jen občas obrátit k někomu o pomoc, o povolení atd. A najednou máte pocit, že vlastně to, co děláte, překáží. Že obtěžujete, že přiděláváte starosti. Vždyť přece oni mají svoji práci a své problémy. A čím děláte svůj "zájem" líp a máte lepší a lepší výsledky, tím vlastně potřebujete větší podporu okolí.

Naštěstí se přece jen často stane, že z té zachmuřené oblohy vysvítne slunce a neznámý člověk rád pomůže, referent netrvá

na předkládacích či objednacích lhůtách a nadřizený citlivě rozpozná mezi svými podřízenými "soukromíka", co v pátek pravidelně odjíždí na chalupu a pro společnost ve svém volnu nehne prstem, od "společníka", který víc, než na sebe a rodinu, myslí na společnost.

Existuje optimistická odpověď na úvodní povzdech. "Soukromíci" se totiž díky své životní filozofii nemohou spojit, takže "společníci", opět díky své filozofii, musí vyhrát. Vždycky vytvoří partu. A v té je síla. Naštěstí!

RECENZE

z jednání poroty

Divadelní soubor JKP ROH n.p. Pleas Havlíčkův Brod se uvedl do kontextu divadelní tvorby předvedené na úpických festivalech hrou Jany Knitlové Sekyra na studánky. Včerejší představení se setkal s pozornými diváky, reagujícími na podněty nabídnutými ze scény. V představení šlo o zobrazení textem odhařených problémů jednajících postav, jejichž život na první pohled nevybočuje z běžně uznávaného normálu.

Vztahové záležitosti skupiny lidí promítnuté do silvestrovského večera jsou poznamenány konfliktem Petra a Luboše, jejichž bývalé přátelství narušil v minulosti nečestný čin jednoho z nich. Hra i inscenace klade poměrně důrazně otázku, zda lze oplácet spáchanou křivdu stejným dílem a podobnými prostředky, v daném případě jistým druhem degradace člověka. V průběhu řešení tohoto problému se setkal divák s konfrontací reálného obrazu života postav s jejich někdejšími ideály i s náznakem jejich nejbližší budoucnosti.

Havlíčkobrodští předvedli ucelenou inscenaci, v které režisér pomáhá překlenout herci úskalí rozhlasového charakteru hry poměrně bohatou akčností. Herecké výkony jsou vyrovnané a slouží k ozřejnění výše uvedeného sdělení. Přesto by bylo možno hovořit o určitém stereotypu, který se dostává jak do aranžmá režijního, tak i do rytmu představení a do celkového hereckého ladění jednotlivých jevištních typů a jejich vzájemného postavení.

Scénografická složka byla funkční a esteticky příjemně působila.

UČERA MĚL PATRONÁT TEXLEN 22

Jiří STŘEDA a Miroslav JANEK, zástupci patronátního závodu TEXLEN 22 Úpice, členové Studia amatérského filmu:

"Na dnešní představení jsme hleděli spíše očima filmaře, divadlo je nám přece jen trochu vzdálenější. Postrádali jsme větší spád a dramatickост předlohy. Točit tohle divadlo, musel by soubor víc pracovat na mluveném slově. Rozdíl mezi amatérským filmem a divadlem? Ochotník, který je nucen realizovat myšlenky a text autora, je na tom podstatně hůř. Havlíčkobrodští, měřeno amatérským metrem, odvedli kus dobře vykonané práce."

posbíráno
za oponou

František BENEŠ, herec z Havlíčkova Brodu, představitel "Brinčiho":

"Na postavě jsem si zamakal opravdu dost, hlavně díky Petru Janišovi, který s námi inscenaci připravoval. Měl jsem pořád pocit, že chce ze mě dostat nemožné. Potrápil mě jako nikdo, snad to nebylo zbytečné. U vás se nám hrálo perfektně, bylo cítit, že nás lidi berou, a to se hned hraje jinak."

OHLASY
z foyeru

Marie Sobotková

"Moc se mi to líbilo. Bylo to srozumitelné, věděla jsem o čem se hraje, pobavila jsem se."

Pavla Prouzová

"Po tom sobotním zážitku z "Pana Broučka"? A pak, viděla jsem to v televizi... Byly tam vyložené amatérské nedostatky, slyšeli jsme polovinu textu... No, s výhradami."

Věra Balcarová

"Lnes jsem nebyla tak spokojená, jako v sobotu. Tím že představení nebylo dynamické, nebylo na co se dívat. Muselo se víc přemýšlet přímo v hledišti a ne jako při Dostálově představení, kdy jsem se po celou dobu dobře bavila a přemýšlela doma."

Jaroslav Karlík

"Líbilo se mi to, ale mít lístek, hlasoval bych S VÝHRADAMI. Je hloupé, že to říkám zrovna já, ale ta jejich mluva se mi zdála příliš rychlá. Asi je to tím, že toho chceme lidem říct víc..."

Antonín Kocián

"S výhradami. Byl to takový rozpačitý výkon. Začátek byl horší, pak jsem se zorientoval a už to bylo lepší."

POTŘETÍ V ÚPICI

Před začátkem představení havlíčkobrodského souboru jsme zastihli předsedu festivalové poroty Ivana Bednáře v divadelní "Bohémě"...

Jestli dobře počítám, jste členem úpické festivalové poroty již potřetí.

"Ano jsem zde již potřetí, letos však v nevděčné roli předsedy poroty. Vykonávat totiž tuto funkci po doc. Císařovi, který se z pracovních důvodů letos festivalu neúčastní, je velmi obtížné. Přesto ale věřím, že spolu s mými kolegy tento úkol zvládneme a že s námi budou soubory spokojeny."

Již v samotném počátku festivalu však došlo ke značnému rozdílu v hodnocení diváků a poroty...

"Obě zahajovací představení byla svým způsobem zvláštní, specifická. To se odrazilo i v poměrně rozdílném hodnocení diváků a poroty. Tento rozpor si zaslouží pozornost, a proto bych se k němu chtěl vrátit v některém z příštích čísel zpravodaje."

Včera jsme zaznamenali podstatně delší jednání poroty...

"Máte pravdu. Včerejší inscenaci totiž zhlédla vedle naší poroty i ústřední výběrová porota ÚKVČ, která právě v těchto dnech dokončuje výběr inscenací pro letošní Jiráskův Hronov. Plzeňský soubor, mimochodem vítěz západočeské krajské divadelní přehlídky, byl jedním z posledních souborů, který porota zhlédla před konečným rozhodnutím."

A nakonec pokus o prognózu dalšího průběhu festivalu?

"Předpokládám, že letošní ročník v ničem nevybočí z tradice, že uvidíme dobré inscenace a že celková atmosféra bude stejně

příjemná jako v ročníkách předešlých."

Děkuji.

P.S. Problémy s vaším dopravním prostředkem stále trvají?

"Informace ve včerejším zpravodaji byla správná, leč neúplná. Kromě indukční cívky vděčně přijmu i stěrač, o který jsem přišel krátce před odjezdem z Prahy. Bez stěrače však lze odjet..."

»» Diskusní Kluby ««

Druhý Diskusní klub o představení probíhal formou dialogu poučených amatérů s odbornou festivalovou porotou. Název plzeňského souboru DIALOG se ukázal být oprávněný nejen na jevišti, ale i ve společenském kontaktu mimo ně. A zůstanme ještě chvíli u tohoto tematu. Diskuse se totiž delší dobu zdržela u problému, proč právě ve Steigerwaldových Dobových tancích se hostu přehlídky v Úpici dialog s divákem příliš nevedl. Nebo obráceně. Nevedl se snad divákovi? Tyto otázky se ve většině obdobných případů nezodpoví beze zbytku. Jako jedna odpověď by dnes mohl být kvalifikován fakt, že na domácí půdě hraje soubor mnoho let vlastně již pro svého diváka, diváka zvyklého na určitý, tvůrčím vlastním druh umělecké výpovědi. Další odpovědí by mohlo být to, že soubor i divák se v tvůrčím procesu setkal poprvé s výše uvedeným autorem tváří v tvář jeho obtížné hře. Takováto setkání mohou zapříčinit mnohá nedorozumění, o čemž dokládá příklady dávná i nedávná historie divadla. Tento i další náměty k zamyšlení přineslo tedy dnešní dopoledne. Byla věnována poměrně velká časová plocha podrobnému rozboru zhlédnutého představení, přičemž některé problematické body se v průběhu pracovního rozhovoru dočkaly objasnění.

3 OTÁZKY

pro Zdeňka STEJSKALA, režiséra havlíčkobrodského souboru

Proč jste si vybrali právě Sekyru na studánky?

"Je to hra o pravdě a odpuštění. Neodpovídá na otázku zda odpustit či nikoliv. Myslím si, že je to dobře. Vždyť nemusíme divákům předkládat všechno na lopatce. Chtěli bychom diváky přinutit, aby se nad problé-

my, které jsou jistě pro každého z nás současné a důležité, zamysleli. Jak v divadle, tak i v životě."

Mohli byste sami pojmenovat žánr, ve kterém hrajete?

"To je záludná otázka. Snad psychologická komedie..."

Jaký je vztah souboru ke hře?

"Hrajeme ji čtyři roky. Diváci na ni stále chodí, kulisy se už pomalu rozpadají a my hrajeme pořád a pořád... Včera to byla přibližně její třicátá repríza... Máme ji rádi."

Pane, pane, pojďte si hrát!

Již tu byla řeč o člověku ochotnickém, od jeho zrození až po rozkvět. Není však ochotníkem jen ten, jehož jméno na plakátě můžeme konfrontovat s postavou na jevišti. Lid herecký má totiž velké zázemí v osobách, které nejsou vidět, ale bez nichž to nejde. Které to jsou?

Třeba takový jevištní mistr. Co ten se natrápí s realizací bláznivých nápadů ještě bláznivějších režisérů a scénografů. A jen co to vyrobí, tak mu do toho všelijak bouchají, mlátí s tím a stěhují to. Nebo elektrikář. Jak dnes zasahuje do divadla elektronika! Nevěřili byste. Zvuk, světlo, všelijaká "hejblata" a chystá se video (právě techniky bychom moc potřebovali, protože začínají v poslední době čím dál víc fušovat do herectví a jestli to tak půjde dál, tak konkrétně svícení je ohroženo).

Vlastně všechna řemesla se u divadla užívají, protože divadlo je všelijaké zajišťování, organizování, uklízení, stěhování, spisování, objednávání, likvidování - zkrátka starání o všechno a všechny. Taky česání, lepení, stavění, bourání. Často i shánění jeslí, bytů a ženichů. Když je potřeba ušít kostýmy, udělat scénu, vyrobit létací stroj na zvedání anděla, postavit most přes Úpu, udělat propagaci, psát zpravodaj a starat se o hosty - musí nastoupit ochotník.

Teď chápete, proč píšeme tento inzerát? Protože hledáme další spolupracovníky, kteří chtějí zadarmo, po nocích, v sobotu a v neděli, bez nároků, ale se spoustou povinností - prožít překvapení a radost z práce v dobré partě. Důležitá je ale značka tohoto inzerátu - jen solidní jednání"

NAŠI MLADÍ OCHOTNÍCI

Zdena Šmídová

I dětské divadlo má v Úpici svoji tradici. V příštím roce oslaví čtyřicet let založení.

Práce dětského dramatického souboru začínala ihned po osvobození se členy divadla "Obratník", které v měsících červnu, červenci a srpnu 1945 zakládalo v Úpici mládežnické avantgardní divadlo. Trochu mi to připomíná současnou divadelní tvorbu našich festivalů.

Pro zajímavost - vedoucím "Obratníku" byl dramatik a režisér Ivo Vaňátko, choreografkou byla Kamila Růmová (Osvobozené divadlo) a hrál zde Ota Šimánek (pan Tau).

Soubor potřeboval mladé herce, děti, a tak jsem jich asi patnáct až dvacet sehnala. Práce byla zajímavá a přitažlivá. Byl to vlastně začátek dětského dramatického souboru. Když se "Obratník" vrátil do Prahy, stále sledoval naši práci, dával nám rady, texty i náměty. Po dobu jejich pobytu v Úpici byly nacvičeny tři pořady a možno říci, že to byla první poválečná kultura v Úpici.

V dalších letech nám pomáhal Miroslav Dismán. Účastnili jsme se nahrávek pro "Pienýrskou jitřenku" i pro dětské vysílání Československého rozhlasu. Do roku 1948-1949 jsme nacvičovali jen krátké texty, agitky a dramatizovali jsme pohádky. Teprve v roce 1950 jsme nacvičili celovečerní hru "Od jara - do jara" a pak již jednu až dvě hry za rok.

Vedle dětského divadla, které bylo vedeno při ZŠ na Blahovce, bylo založeno (z bývalých členů dětského souboru) Divadlo mladých při KK ROH. Vedla jsem oba soubory a za pomoci výtvarníků Karla Kratochvíla, Aleše Řezníčka a Josefa Kábrta byly vytvořeny podmínky pro dobrou práci. Při řízení představení pomáhali učitelé, pracovníci klubu, ochotníci, rodiče a v největší míře vychovatelky školní družiny.

Dětské divadlo bylo při ZŠ na Blahovce do roku 1980, nyní pracuje v rámci KK ROH, ale vychovatelky a učitelé pracují se souborem dále. Je to příklad vynikající spolupráce KK ROH se školní družinou a školou na Blahovce.

Dětské a mládežnické divadlo v Úpici se hrálo již přes padesát premiér. Členové souboru se mění, a tak jsem vlastně jediná, která vidím těch čtyřicet let vcelku. Těch krásných čtyřicet let u divadla, kterému jsem tolik dala a které tolik dalo nám.

PODĚKOVÁNÍ

Měšťané úpičtí děkují občanům Velkých Svatoňovic, Červeného Kostelce, Trutnova i vzdáleného Přerova, kteří neváhali s nimi (v mnohých případech i s dívky nezletilými) do lítého boje proti chásce tatarské vystoupit. Armáda tato vskutku lidová nad hordami zvítězila, leč trutnovští zaznamenali velkou ztrátu. Skupina lepých děv - mažoretek-upadla do tatarského zajetí a dosud nepřišly žádné zprávy z krajů českých, moravských ani slovenských o jejich nalezení. Prosíme občany, pokud by tuto nápadnou skupinu uhlídali (poznávací znamení: sporé odění, dvě bambule, rázný krok - vše v barvách modré a bílé), aby podali pilnou zprávu trutnovskému hejtmanství.

S politováním též oznamujeme, že část školní mládeže úpické k Tatarům se přidala.

VÍTE, ŽE...

... Jana a Ivana, dvě kamarádky a fanynky amatérského divadla, se rozhodly obětovat dva dny dovolené festivalu, o kterém prý slyšely jen to dobré až v dalekých Rokycanech? Přijely, viděly, promluvíly: "Tak takovou lahůdku u nás v krámě nemáme", pronesla lakovnický Jana, prodavačka z Lahůdek, když se ráno ve tři hodiny loučily u autobusu. "Příště už zůstaneme v Úpici na celý týden a nepřijedeme samy!"

... komu se podařilo v sobotním festivalovém úvodu přežít vpád tatarských hord ve zdraví, ten si pochvaloval hlasitost a srozumitelnost středověkých spíkrů, kteří lítou bitvu i to, co předcházelo, komentovali? Jak by ne, když šlo převážně o členy Loutkového divadla KK ROH Úpice! Festival pozdravili tím, co umí a včera přidali i něco navíc. Dvoupatrovou třenou buchtu Jarušky Fryškové. Pro uzemněním zřetované žaludky obyvatel "Bohémy" nebylo vhodnějšího medikamentu, a tak Jaruščinu buchtu vlétly do útlých pasů hostesek rychlostí neovladatelného čtyřbobu. Díky, přátelé...

Z knihy Jana Wericha **ÚSMĚV KLAUNA**

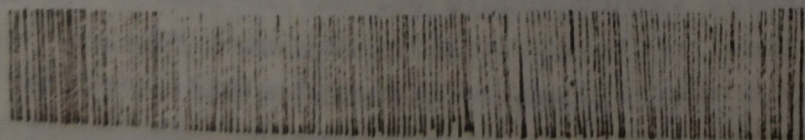
"Tragická předčasná smrt Jiřího Šlitra bohužel zasáhla nespravedlivě do zajímavého růstu a vývoje dvou klaunů. Jiří Suchý a Jiří Šlitr tvořili zajímavou dvojici po všech stránkách na jevišti i za jevištěm. Herecky, autorsky i lidsky. Oběma šlo - a skupině mladých talentovaných herců a hereček a hudebníků, kterou kolem sebe seskupili - oběma šlo o to, dělat dobré, veselé, klaunské divadlo jinak, než se dosud dělalo. Neříkám, že si nedošli pro vzory do různých částí světa. To je právo a i povinnost každého umělce, aby se rozhlédl, zaposlouchal po světě a aby z toho, co je, si vybral, v čem by mohl pokračovat anebo od čeho by se mohl odrazit."

Tolik citace. Popisované slavné období uměleckého působení SEMAFORU se vlastně samo stalo později odrazovým můstkem pro další tvorbu Jiřího Suchého. Musel hledat další spolupracovníky i nové cesty. Tak vznikla i Elektrická puma - muzikál pro tři klauny, tentokrát ve spolupráci s Ferdinandem Havlíkem.

PŘEDSTAVUJEME

U zrodu divadelního souboru V. Nezvala ZK ROH k.p. Metra Blansko stál před patnácti lety režisér, výtvarník a scénograf Jiří Polásek, který má na vývoji souboru výrazný podíl dodnes. Po titulech Brouk v hlavě, Ze života hmyzu, Poprask na laguně, Nejkrásnější válka, Revizor a Milenci z kiosku to byla právě Gorinova hra Zapomeňte na Hérostrata, která potvrdila vítězstvím v krajské přehlídce ruských a sovětských her správný směr v hledání výrazových prostředků.

Úpickému publiku se soubor představil před dvěma lety muzikálovou inscenací Bohumila Hrabala Bambini di Praga. Dnes před diváky předstupuje s Elektrickou pumou Suchého a Havlíka, se kterou byl doporučen na Jiráskův Hronov.

Z REDAKČNÍ POŠTY

Vážení soudruzi,

prosím pěkně, a nejen za sebe, dejte udělat ke schodům i ke vchodu zábradlí. Aby se i ti lidé, kteří nejsou úplně zdraví nebo jsou dříve narození, mohli dobře dostat do našeho divadla, které máme rádi.

Po připomínce našich členů Svazu invalidů jsem o tomto problému psala již na MěstNV, ale nic se s tím neudělalo. Ani mi nikdo neodpověděl.

Zdraví Vás

Jarka Vondrová

ANKETA *diváka*

Amatérský divadelní soubor
JKP ZV ROH n.p. PLEAS Havlíčkův Brod
Jana Knitlová
SEKYRA NA STUDÁNKY

Velmi líbilo	118 hlasů
S výhradami	60 hlasů
Nelíbilo	10 hlasů

DNES · DNES · DNES · DNES · DNES

9.30	Diskusní klub v malém sále KK ROH
15.30	přijetí souboru z Blanska předsedou MěstNV
15.45	odchod souboru od MěstNV na náměstí
16.00	přivítání souboru před městským muzeem, po skončení koncert dechové hudby LŠU
19.30	Jiří Suchý - Ferdinand Havlík "ELEKTRICKÁ PUMA"
22.00	Společenský večer v hotelu Beránek, setkání s patronátním závodem

ZÍTRA · ZÍTRA · ZÍTRA · ZÍTRA

9.30	Diskusní klub v malém sále KK ROH
15.30	přijetí domácího souboru předsedou MěstNV
15.45	odchod souboru od MěstNV na náměstí
16.00	přivítání souboru před městským muzeem
19.30	Ján Solovič "S.O.S."
22.00	Posezení s patronátními organizacemi v divadelním klubu "Bohéma"